

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
MIETINTÖ 1/2007 vp**

Lepäämässä oleva ehdotus laiksi Suomen perustuslain 35 ja 90 §:n muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi ja säädöksiksi (HE 71/2006 vp, PNE 2/2006 vp, PeVM 10/2006 vp)

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä huhtikuuta 2007 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi vuoden 2006 valtiopäivillä lepäämään hyväksytyt ehdotukset laiksi Suomen perustuslain 35 ja 90 §:n muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi ja säädöksiksi (LJL 2/2007 vp, HE 71/2006 vp, PNE 2/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Tuula Majuri, oikeusministeriö
- eduskunnan apulaispääsihteeri Jarmo Vuorinen, eduskunnan kanslia
- professori Mikael Hidén.

LEPÄÄMÄSSÄ OLEVAT EHDOTUKSET

Perustuslain muutosehdotuksen pääasiallisena tarkoituksena on vahvistaa valtiontalouden parlamentaarista valvontaa perustamalla uusi eduskunnan tarkastusvaliokunta, joka hoitaisi keskitetysti nykyisin valtiontilintarkastajille sekä valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaostolle kuuluvat valvontatoimen tehtävät. Ehdotus merkitsee valtiontilintarkastajien ja valtiontilintarkastajien kanslian lakkauttamista.

Hyväksyttyään perustuslain muutosehdotuksen lepäämään eduskunta hyväksyi lepäämään

myös hallituksen esitykseen (HE 71/2006 vp) sisältyneet lakiehdotukset uudistukseen liittyvien useiden tavallisten lakien muuttamisesta samoin kuin puhemiesneuvoston ehdotukseen (PNE 2/2006 vp) sisältyneet ehdotukset eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta, eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta, valtiontilintarkastajien johtosäännön kumoamisesta, Eduskunnan kirjaston ohjesäännön 5 §:n muuttamisesta ja eduskunnan tilisäännön muuttamisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä. Perustuslakivaliokunta on vuoden 2006 valtiopäivillä antamassaan mietinnössä PeVM 10/2006 vp esittänyt ne syyt, joiden nojalla valiokunta puolsi lepäämässä olevien laki- ja säädehdotusten hyväksymistä. Samoilla perusteilla valiokunta on edelleen niiden hyväksymisen kannalla seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Perustuslakivaliokunta kiinnitti mainitussa mietinnössään huomiota siihen, että tarkastusvaliokunnassa voi valiokunnan toimialan laajuuden vuoksi tulla esille myös eduskunnan jonkin muun erikoisvaliokunnan toimialaan muutoin kuuluvia asioita (PeVM 10/2006 vp, s. 4/II). Tämän johdosta ja eduskunnan päätöksenteon johdonmukaisuuden takia tarkastusvaliokunnan toiminnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota muiden erikoisvaliokuntien työhön ja valiokuntien työnjakoon etenkin tarkastusvaliokunnan harkitessa asian ottamista käsiteltäväksi omasta aloitteestaan. Tarkastusvaliokunnan tulee pitää sen käsiteltävinä olevissa asioissa sopivin tavoin yhteyttä asianomaisiin erikoisvaliokuntiin (PeVM 10/2006 vp, s. 4—5).

Perustuslakivaliokunnan tehtävänä on perustuslain 74 §:n mukaan antaa lausuntonsa sen käsittelyyn tulevien lakiehdotusten ja muiden asioiden perustuslainmukaisuudesta sekä suhteesta kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin. Muun valiokunnan tulee eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 2 momentin perusteella pyytää lausunto perustuslakivaliokunnalta, jos muussa valiokunnassa valmistelevasti käsiteltävän lakiehdotuksen tai muun asian perustuslainmukaisuudesta tai suhteesta ihmisoikeussopimuksiin on epäselvyyttä. Perustuslain ja eduskunnan työjärjestyksen näistä säännöksistä johtuu, että tarkastusvaliokunnan tehtäviin tai toimialaan ei kuulu arvioida sen käsiteltävänä olevien asioiden perustuslainmukaisuutta tai suhdetta kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin.

Yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain muutos. Eduskunta hyväksyi vuoden 2006 valtiopäivillä lepäämään myös tuolloiseen hallituksen esitykseen sisältyneen 11. lakiehdotuksen laiksi yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 2 §:n muuttamisesta (EV 202/2006 vp, PTK 125/2006 vp). Eduskunta on sittemmin samoilla valtiopäivillä hyväksynyt toiseen hallituksen esitykseen (HE 254/2006 vp) sisältyneen saman pykälän muutoslain (EV 286/2006 vp), joka on vahvistettu tulemaan voimaan 1.7.2007 (SSK 347/2007). Muutetun lain 2 §:n 2 momentissa ei kyseisen muutoslain takia ole enää mainintaa Kansaneläkelaitoksesta. Tuolloin hyväksyttyä ja niin ikään 1.7.2007 voimaan tulevaksi vahvistettua lakia yhteistoiminnasta yrityksissä (SSK 334/2007) sovelletaan siksi myös Kansaneläkelaitokseen (ks. HE 254/2006 vp, s. 90/II ja yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 4 §:n 1 mom.). Nyt käsiteltävänä oleva lepäämään hyväksytty muutoslaki sisältää edelleen maininnan Kansaneläkelaitoksesta ja on siten ristiriidassa heinäkuun alussa 2007 voimaan tulevan lainsäädännön kanssa.

Lepäämään hyväksytty lakiehdotus on perustuslain 73 §:n 1 momentin mukaan hyväksyttävä ensimmäisillä eduskuntavaalien jälkeisillä valtiopäivillä "asiasisällöltään muuttamattomana". Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa tekniset korjaukset lakiehdotukseen samoin kuin vanhentuneiden viittausten ja lakiehdotusten mahdollisten voimaantulosäännösten muuttaminen (HE 1/1998 vp, s. 124/I). Saman sisältöinen säännös eduskunnan muutosmahdollisuuden rajoista on alunperin otettu perustuslakiin vuonna 1987. Rajausta "asiasisällöltään muuttamattomana" on perustuslakivaliokunnan tuolloisen kannan mukaan tulkittava hyvin suppeasti. Muutosmahdollisuus voi tulla kysymykseen vain silloin, kun on kiistatonta, että muutoksilla ei voi olla mitään vaikutusta lakiehdotuksen asiasisältöön (PeVM 12/1986 vp, s. 2). Näitä periaatteita on valiokunnan mielestä sovellettava myös nyt

käsiteltävänä olevan kaltaisiin, teknisesti lepäämään hyväksytyihin lakiehdotuksiin.

Käsiteltävänä olevan muotoslain tarkistaminen vastaamaan eduskunnan sittemmin hyväksymää ja voimaan tulevaksi vahvistettua toista, saman lainkohdan muotoslakia ei tässä tapauksessa valiokunnan mielestä ole vastoin perustuslaisa säädettyä rajoitusta eduskunnan mahdollisuudelle muuttaa lepäämään hyväksytyä lakia. Nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen asiasisältö liittyy keskeisesti perustuslain muutoksella toteutettavaan valtioneilintarkastajien lakkauttamiseen ja siihen, ettei laissa ole enää tarpeen mainita valtioneilintarkastajia. Kansaneläkelaitosta koskevan maininnan poistaminen lakiehdotuksesta on käsillä olevassa tilanteessa lainsäädännön muista muutoksista johtuva tekninen tarkistus. Valiokunta on muuttanut lakiehdotusta poistamalla siitä maininnan Kansaneläkelaitoksesta.

Lainsäädäntöteknisistä syistä valiokunta on tarkistanut lakiehdotuksen johtolausetta siten, että nyt käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa tarkoitettut muutokset kohdistuvat yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 2 §:n 2 momenttiin sellaisena kuin se on 1.7.2007 voimaan tulevaksi vahvistetussa laissa (SSK 347/2007).

Voimaantulo. Perustuslain muutos sekä tarkastusvaliokuntaa ja valtioneilintarkastajien lak-

kauttamista välittömästi koskevat lait (hallituksen alkuperäisen esityksen 1.—7. ja 10. lakiehdotus) on eduskuntatyön käytännön järjestämisestä johtuvien seikkojen vuoksi syytä vahvistaa tulemaan voimaan 1.6.2007. Valtioneilintarkastajien kansliaa koskevat lait (hallituksen alkuperäisen esityksen 8., 9. ja 12. lakiehdotus sekä puhemiesneuvoston ehdotuksen 2. säädösehdotus) on sen sijaan budjettiteknisistä syistä tarpeen vahvistaa tulemaan voimaan 1.7.2007. Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 2 §:n muuttamisesta (hallituksen alkuperäisen esityksen 11. lakiehdotus) on kuitenkin vahvistettava tulemaan voimaan aikaisintaan 2.7.2007, jotta muutokset kohdistuvat edellä tarkoitettulla tavalla 1.7.2007 voimaan tulevaan lakiin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta ehdottaa,

että laki- ja säädösehdotukset hyväksytään muutoin muuttamattomina paitsi ehdotus laiksi yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 2 §:n muuttamisesta (hallituksen esitykseen sisältynyt 11. lakiehdotus) muutettuna (Valiokunnan muotosehdotus).

Valiokunnan muotosehdotus

Laki

yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa 1 päivänä heinäkuuta 1988 annetun lain (651/1988) 2 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 347/2007, seuraavasti:

2 §
Soveltamisala

tarkastusvirastossa eikä Suomen Pankissa (*poist.*). Tasavallan presidentin toimintaan ei sovelleta 15 a §:n säännöksiä.

Lakia ei sovelleta eduskunnan kansliassa, tasavallan presidentin kansliassa ja eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa, valtiontalouden

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kimmo Sasi /kok
vpj. Heli Paasio /sd
jäs. Ulla Karvo /kok
Elsi Katainen /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Kari Kärkkäinen /kd

Elisabeth Naucclér /r
Mikaela Nylander /r
Veijo Puhjo /vas
Tapani Tölli /kesk
vjäs. Sampsä Kataja /kok
Johanna Ojala-Niemelä /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sami Manninen.